

Житомирський державний університет імені Івана Франка
Соціально-психологічний факультет
Кафедра соціальної та практичної психології

ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ПСИХОЛОГІЇ ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ

Збірник наукових праць викладачів та студентів

Випуск 1

Житомир
Вид-во ЖДУ ім. І.Франка
2015

*Рекомендовано до друку вченою радою
Житомирського державного університету імені Івана Франка
(протокол №5 від 11.12.2015р.)*

Рецензенти:

С.М. Симоненко – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри педагогічної та вікової психології Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К.Д.Ушинського

В.О. Климчук – кандидат психологічних наук, професор кафедри психології Українського Католицького Університету

Л.П.Бутузова – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної, вікової та педагогічної психології Житомирського державного університету імені Івана Франка

П49 Прикладні аспекти психології особистісного зростання. Збірник наукових праць студентів та викладачів. Випуск 1. / За ред. Л.П. Журавльової, Н.Ф. Портницької, Ю.Ю. Дем'янчук. – Житомир, Вид-во ЖДУ імені Івана Франка. 2015. – 130 с.

У збірнику наукових праць «Прикладні аспекти психології особистісного зростання» представлені результати науково-дослідної діяльності викладачів кафедри та результати роботи студентських психологічних гуртків та проблемних груп.

Статті подано в авторській редакції.

ЧИННИКИ ТА МЕХАНІЗМИ ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ

1.	Гавриловська К. Психологічна складова нормативно-правової регуляції поведінки особистості.....	6
2.	Дем'янчук Ю. Використання методів арт-терапії у роботі практичного психолога.....	9
3.	Котлова Л. Психологічний аналіз учбових конфліктів.....	11
4.	Котлова Л., Саух Т. Теоретичний аналіз факторів задоволеності шлюбом подружжя.....	15
5.	Кириченко В. Психологія споживчої поведінки.....	17
6.	Кулаковський Т. Формування підприємницьких компетенцій як завдання практичної психології.....	24
7.	Литвинчук А. Місце емпатії в структурі екологічної самосвідомості особистості.....	29
8.	Мазяр О. Психологічний експеримент І.О. Сікорського.....	33
9.	Можаровська Т. Особливості розвитку екологічної свідомості у підлітковому віці.....	35
10.	Фальковська Л. Архетип справедливості в українських казках.....	37
11.	Шмиглюк О., Зарицька Б. Теоретичний аналіз проблеми самосвідомості у психологічній науці.....	40

ОСОБИСТІСНЕ ЗРОСТАННЯ: ВІКОВІ ТЕНДЕНЦІЇ

12.	Гавриловська К., Скрицька К. Чинники формування інтернет - залежності в юнацькому віці.....	43
13.	Гавриловська К., Шаховець Ю. Особливості емоційної сфери дітей з синдром Дауна.....	45
14.	Котлова Л., Бродовська А. Аналіз результатів дослідження прояву шкільної тривожності молодших школярів з різним рівнем навчальної успішності.....	47
15.	Котлова Л., Дідківська В. Зв'язок рівня комунікативності та інтернет – залежності в юнацькому віці.....	49
16.	Кирильчук І. Дослідження ціннісної сфери школярів при переході з молодших до середніх класів.....	51
17.	Кириченко В., Яцинюк Д. Психологічні особливості споживчої поведінки молоді.....	57
18.	Портницька Н., Войцехівська Ю. Гендерні особливості	

	стратегіальних тенденцій розвитку творчих здібностей у молодшому підлітковому віці.....	60
19.	Портницька Н., Долінчук І. Порівняльний аналіз ефективності опитувальників та психосемантичних методів у вивченні образу майбутнього подружнього партнера у юнацькому віці.....	64
20.	Портницька Н., Хомутовська О. Особливості прояву самостійності підлітків залежно від стилю материнського виховання.....	67
21.	Портницька Н., Чупріна С. Образ ідеальної дитини у свідомості батьків підлітків.....	69
22.	Савиченко О., Манілов Ю. Вікові особливості сприймання політичної реклами.....	71

ОСОБИСТІСНЕ ЗРОСТАННЯ: СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНИЙ РАКУРС

23.	Весельська А. Вплив особистісних характеристик на розуміння музичних творів.....	75
24.	Гавриловська К., Зверева І. Особливості мотиваційної сфери військовослужбовців.....	78
25.	Гавриловська К., Опанчук Т. Психосемантичні характеристики образу кохання у масовій свідомості.....	80
26.	Гавриловська К., Роїк І. Порівняльний аналіз емоційних станів молодих матерів із різним соціальним статусом.....	83
27.	Котлова Л., Драган С. Аналіз гендерних особливостей ставлення до грошей у студентському середовищі.....	86
28.	Котлова Л., Гарбовська І. Порівняльний аналіз ставлення чоловіків та жінок до поняття «конфлікт».....	88
29.	Котлова Л., Ковальчук В. Динаміка професійної мотивації студентів-психологів першого і п'ятого курсів.....	92
30.	Котлова Л., Ковтун В. Дослідження рівня комунікативної компетентності студентів-психологів 1 та 3 курсу	94
31.	Котлова Л., Осінчук Л. Дослідження стилів поведінки в конфліктній ситуації в студентів з різним соціометричним статусом у групі.....	98
32.	Кириченко В., Божук І. Ефективність використання елементів еротичності у рекламі.....	100
33.	Мазяр О., Міліневська Е. Суперечності між декларованими цінностями та реальною поведінкою студентів гуманітарних спеціальностей.....	102

34.	Савиченко О., Дубова С. Розвиток мотивації досягнення студентів в умовах неформальної освіти.....	106
35.	Тичина І., Листопадська М. Професійний вибір в уявленнях сучасних старшокласників.....	108

ОСОБИСТІСНЕ ЗРОСТАННЯ: ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ ДІАГНОСТИКИ ТА СУПРОВОДУ

36.	Гречуха І. Ціннісна підтримка літературно обдарованих старшокласників: на прикладі роботи українських та польських літературних осередків.....	112
37.	Дем'янчук Ю., Шмиглюк О. Структура психологічного портрету дитини у роботі з проєктивними техніками.....	116
38.	Загурська І. Кризові моменти в розвитку самооцінки першокласників.....	118
39.	Кирильчук І., Черняєва В. Психометрична характеристика тесту визначення рівня навчально-пізнавальної активності студентів ВНЗ.....	122
40.	Тичина І., Байдюк А., Жигун Ю., Кухарчук В., Лобода О. Рефлексія досвіду тренінгової роботи з дітьми, що потребують корекції розумового розвитку.....	125

2. Зубіашвілі І. К. Ставлення до грошей як фактор економічної соціалізації старшокласників: автореф. канд. психол. наук: спец. 19.00.05 «Соціальна робота» / І. К. Зубіашвілі. – К.: Ін-т психології ім. Г. С. Костюка АПН Укр., 2009. – 16 с.
3. Кисляк А.В. Гендерный анализ отношения личности к деньгам /А.В. Кисляк// Электронный научно-образовательный журнал ВГПУ «Грани познания». – 2009. – №3(4). – С. 29-30.
4. Семенов М.Ю. Методика оценки монетарных отношений у школьников / М.Ю. Семенов // Омский научный вестник.—2010. — № 5(91). — С. 137 – 139.
5. Шперлинь А.В. Влияние уровня дохода на отношение к деньгам: гендерный аспект / А.В. Шперлинь// Вестник Южно-Уральского государственного университета. Серия: Психология. – 2013. –№ 4. – Т. 6.– С. 67-72.
6. Bem S. L. (1981). Gender schema theory: A cognitive account of sex typing // Psychological Review, 1981. - № 88. – P. 354–364.

Людмила Котлова

кандидат психологічних наук, доцент

Інна Гарбовська

студентка IV курсу

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ СТАВЛЕННЯ ЧОЛОВІКІВ ТА ЖІНОК ДО ПОНЯТТЯ «КОНФЛІКТ»

Конфлікт – це процес різкого зіткнення, загострення протилежно направлених цілей, інтересів, позицій, думок або поглядів опонентів чи суб'єктів взаємодії; сприйнята несумісність дій або цілей; серйозне непорозуміння, суперечка [2].

Н.В.Грішина визначає конфлікт, як стан дисгармонії у відносинах між людьми, ідеями або інтересами; зіткнення протилежностей [1].

Кожна людина по-своєму сприймає та переосмислює конфліктні ситуації. Певні відмінності та особливості у цьому плані існують і у чоловіків та жінок.

Проблему конфлікту, конфліктної ситуації піднімали у своїх працях Н.Грішина, Р.Дарендорф, О.А.Донченко, Л.Козер, Р.Колінз, Р.Фішер, К.Хорні. А проблеми гендерних відмінностей П.Астаф'єв, О.Вейнінгер, Г.Гейманс, Г.Елліс, Л.Фратті, Ф.Фур'є, Д.Холл, К.Хорні, А.Шопенгауер та інші.

Метою даного дослідження було вивчити психологічні особливості ставлення чоловіків і жінок до поняття «конфлікт».

У якості дослідницького інструментарію використовувався метод асоціативного експерименту та методика А.Я.Анцупова на вивчення конфліктності особистості.

З метою дослідити гендерні відмінності у ставленні до конфлікту за допомогою асоціативного експерименту, досліджуваним було запропоновано написати 10 асоціацій на слово-стимул «конфлікт». Після чого було здійснено частотний аналіз та відібрано 15 найуживаніших асоціацій для подальшого аналізу. На наступному етапі дослідження, досліджуваним було запропоновано оцінити за 10 бальною шкалою важливість для себе ознак конфлікту. Після чого було здійснено факторизацію даних, що дає змогу більш чітко виявити відмінності у ставленні до конфлікту чоловіків та жінок.

За результатами асоціативного експерименту було виявлено наступне:

- Ставлення жінок до конфліктної ситуації пов'язане, перш за все, з емоційними проявами (плач, сльози, крик, злість, образа), а також із міжособистісними стосунками (сварка, суперечка, непорозуміння, нерозуміння, недовіра, зіткнення, розбіжність). Це пояснюється тим, що у жінок гарно розвинена емоційна сфера, що і призводить до відповідних реакцій у різних ситуаціях.

- Ставлення чоловіків до поняття «конфлікт» пов'язується з протистоянням, тобто певними поведінковими реакціями (суперечка, протиріччя, боротьба, сутичка, війна, бійка), а також із міжособистісними стосунками (люди, зрада, відносини, сварка).

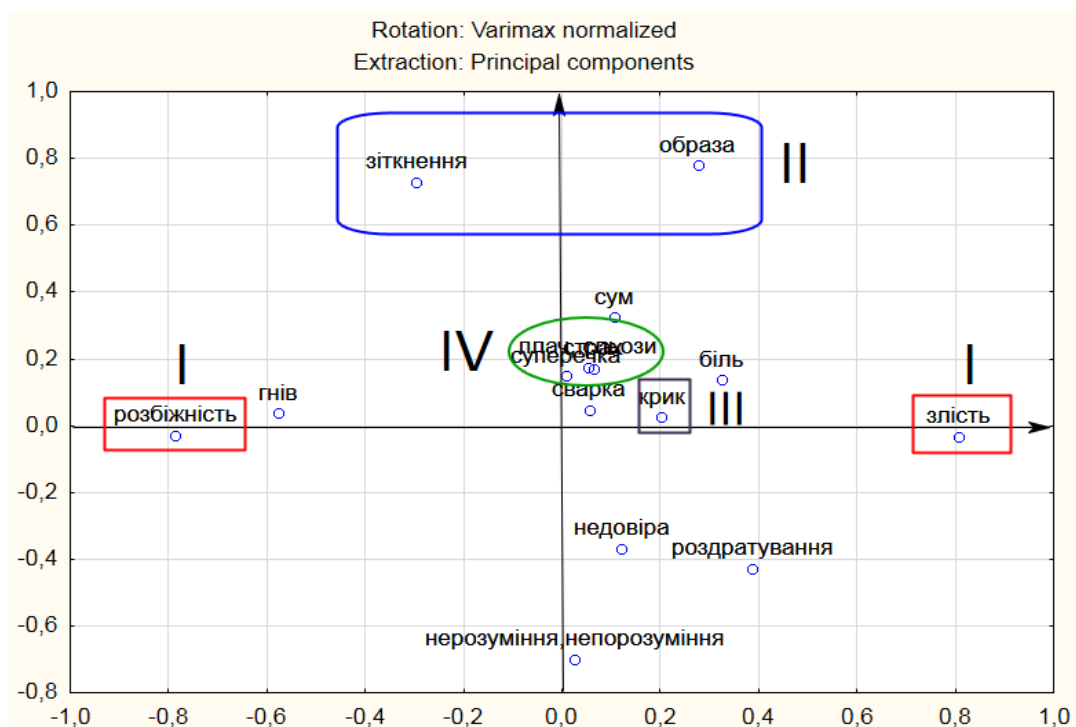

Рис. 1. Факторно-семантичне поле ставлення дівчат до поняття «конфлікт»

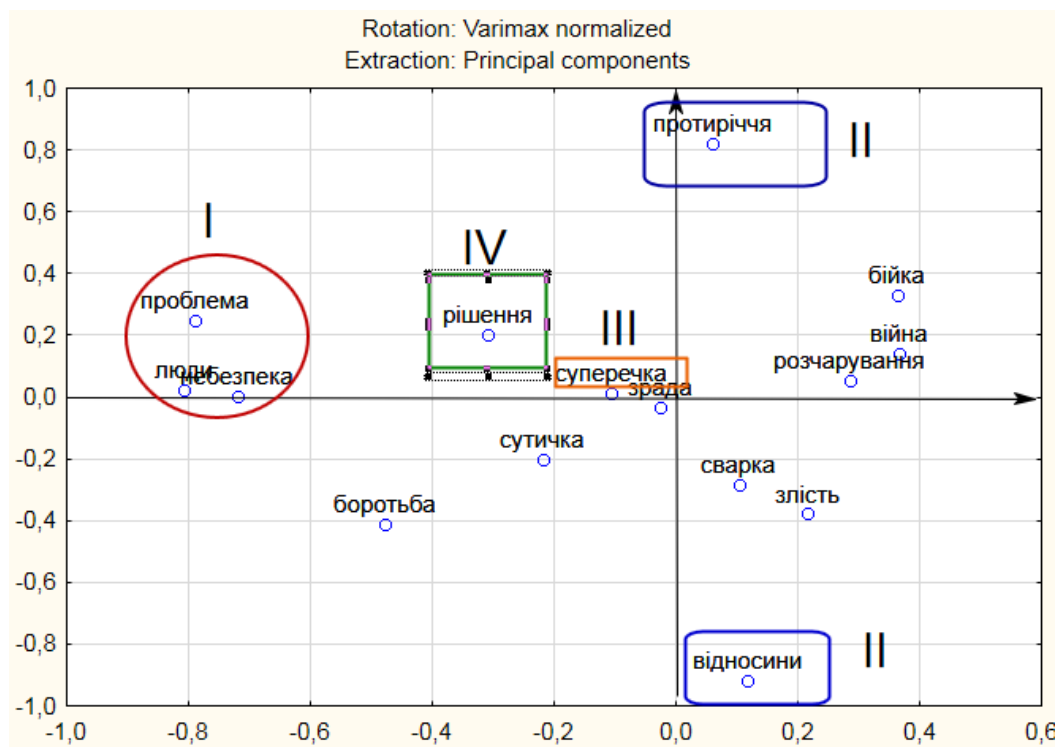

Рис.2. Факторно-семантичне поле ставлення юнаків до поняття «конфлікт»

За результатами методики на оцінку рівня конфліктності А.Я.Анцупова було виявлено, що низький рівень конфліктності мають 3 осіб, що складає 10% від вибірки дівчат. Рівень нижче середнього показали 2 осіб, що складає 7 %, середній рівень виявлено у 10 дівчат, що складає 34%, рівень трохи вище середнього показали 4 осіб, що складає 13%, рівень вище середнього виявлено у 4 осіб, що складає 13% і високий рівень конфліктності було виявлено у 7 осіб, що складає 23% від показників вибірки дівчат.

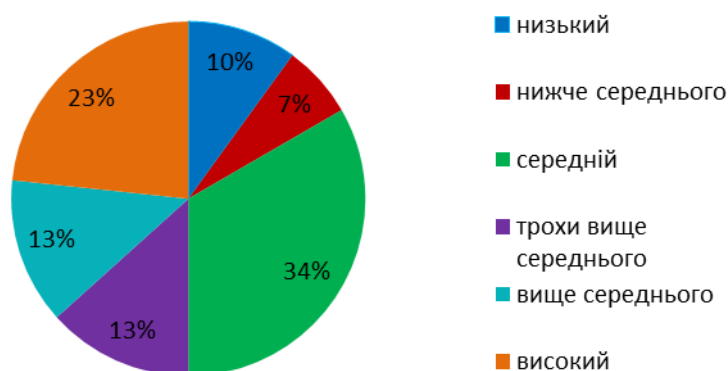

Рис.3. Рівень конфліктності дівчат

За результатами дослідження за даною методикою можна зробити висновок, що переважна більшість дівчат має рівень конфліктності середній, вище середнього та високий.

За результатами даної методики було виявлено, що 3 осіб мають дуже низький рівень конфліктності, що відповідає 10% від усієї вибірки хлопців, 6 осіб виявили низький рівень конфліктності, що складає 20%, 7 осіб – рівень нижче середнього, що складає 23%, середній рівень конфліктності мають 6 осіб, що становить 20%, рівень вище середнього притаманний 5 юнакам, що відповідає 17%, високий рівень конфліктності притаманних для 3 осіб, що становить 10% від усієї вибірки юнаків.

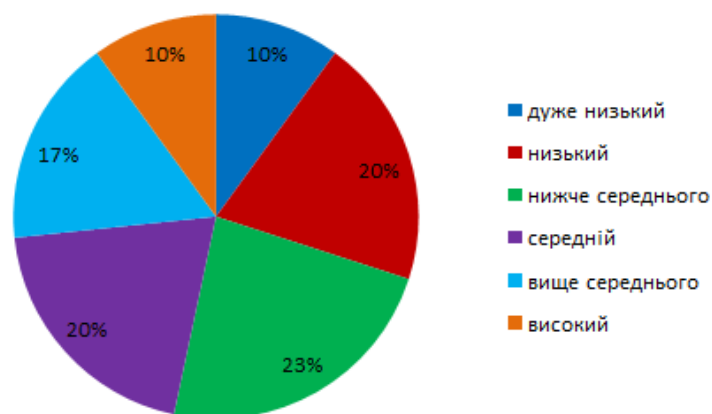

Рис.4. Рівень конфліктності юнаків

За результатами дослідження за методикою А.Я.Анцупова можна зробити висновок, що більшість юнаків має низький, нижче середнього та середній рівень конфліктності.

Таким чином можна зробити висновок, що існують як відмінні, так і спільні риси у ставленні до конфліктних ситуацій у чоловіків та жінок. Так відмінним є те, що жінки найбільше асоціюють конфлікт з емоційною сферою, а чоловіки – з поведінковою. Спільним є те, що і чоловіки, і жінки належне місце у своїх асоціаціях надають міжособистісним стосункам.

Жінки мають вищий рівень конфліктності, аніж чоловіки, що пояснюється певними фізіологічними особливостями.

Загалом проведене дослідження не вичерпує усієї глибини поставленої проблеми і має перспективи подальшої науково-дослідницької роботи.

Список використаних джерел

1. Гришина Н.В. Психология конфликта / Н.В.Гришина 2-е изд. СПб.:Класс, 2008. - 544 с.
2. Ложкін Г.В. Психология конфликта: теория і сучасна практика. Навчальний посібник / Г.В.Ложкін, Н.І.Пов'якель. – К.: ВД „Професіонал”, 2006.-416 с.

Збірник наукових праць викладачів та студентів

ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ПСИХОЛОГІЇ ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ

Випуск 1

Укладачі Журавльова Л.П., Портницька Н.Ф., Дем'янчук Ю.Ю.

Художнє оформлення обкладинки Кириченко В.В.